

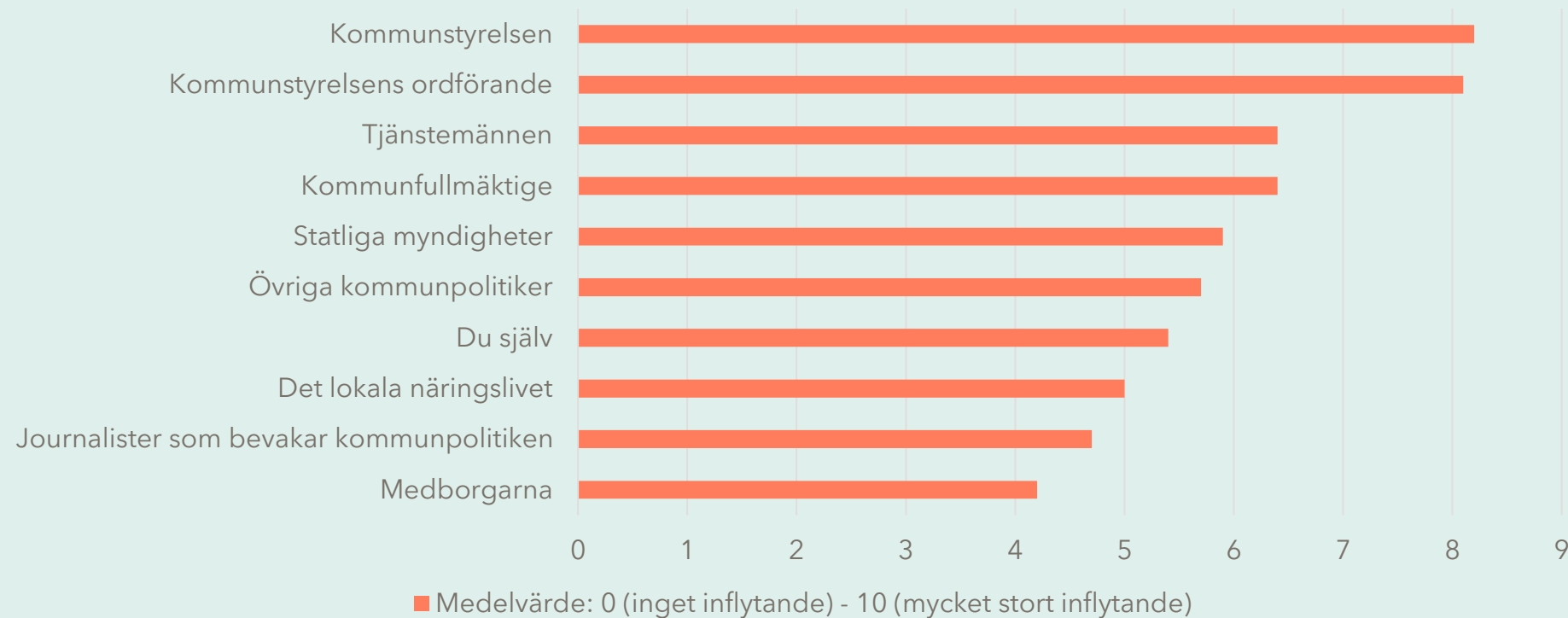
Fullmäktigeberedningar - erfarenhetsutbyte

Ulrika Stöök och Martin Lidhamn
Sveriges Kommuner och Regioner

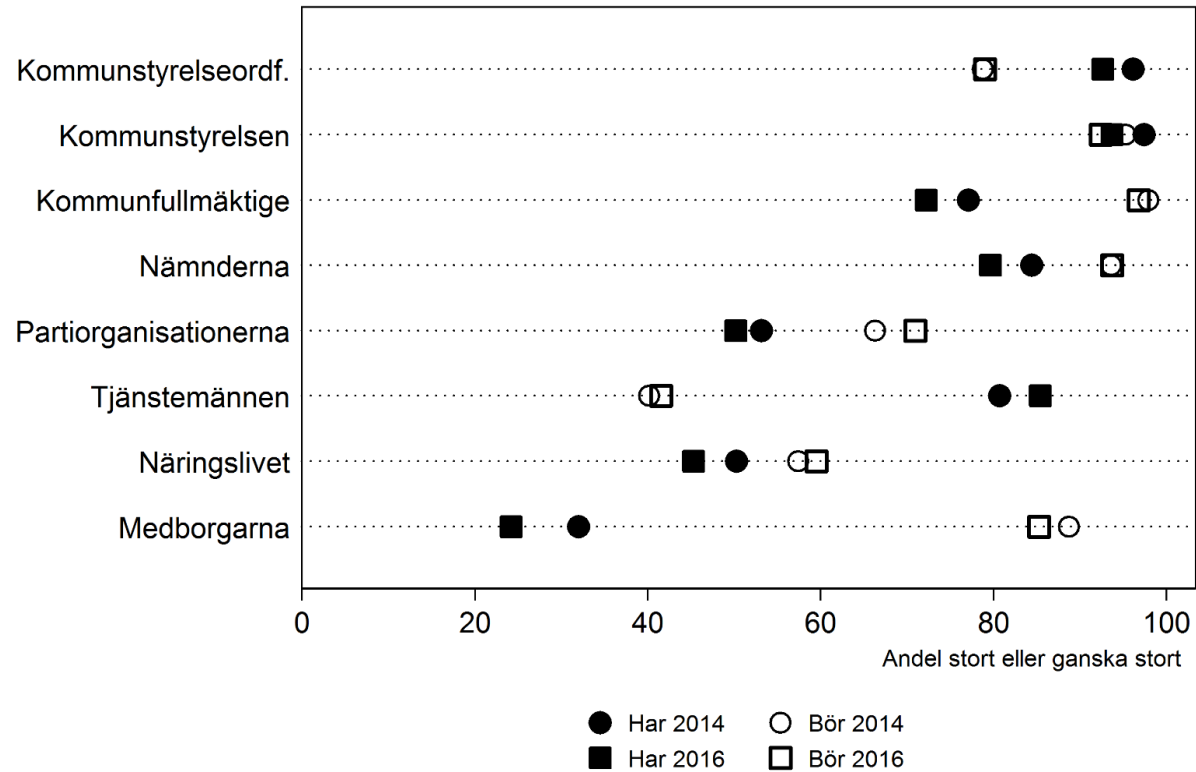
Dagens agenda

- 10.00 Inledning
- 10.20 Kort presentation av respektive kommuns och regions arbete med fullmäktigeberedningar
- 11.00 De juridiska förutsättningarna för beredningarnas arbete
- 12.00 Lunch
- 13.00 Hur arbetar en fullmäktigeberedning?
- 14.00 Medborgardialog
- 14.30 Fika
- 15.00 Diskussion
- 16.00 Avslutning

Fullmäktigeledamotens upplevelser av lokalt politiskt inflytande

Uppfattningar om maktförhållanden i kommunen

Åtta initiativ för ett vitalt fullmäktige

1. Utbildning och stöd för fullmäktigeuppdraget
2. Ett stärkt uppdrag för fullmäktiges ordförande och presidiet
3. Ett fullmäktige med engagerande arbetsformer
4. En respektfull samtalston
5. Ett fullmäktige som själv bereder vissa frågor
6. Ett fullmäktige som ställer krav på återredovisning
7. En genomtänkt process för den årliga ansvarsprövningen
8. Ett fullmäktige som har tillgång till tjänstemannastöd och resurser

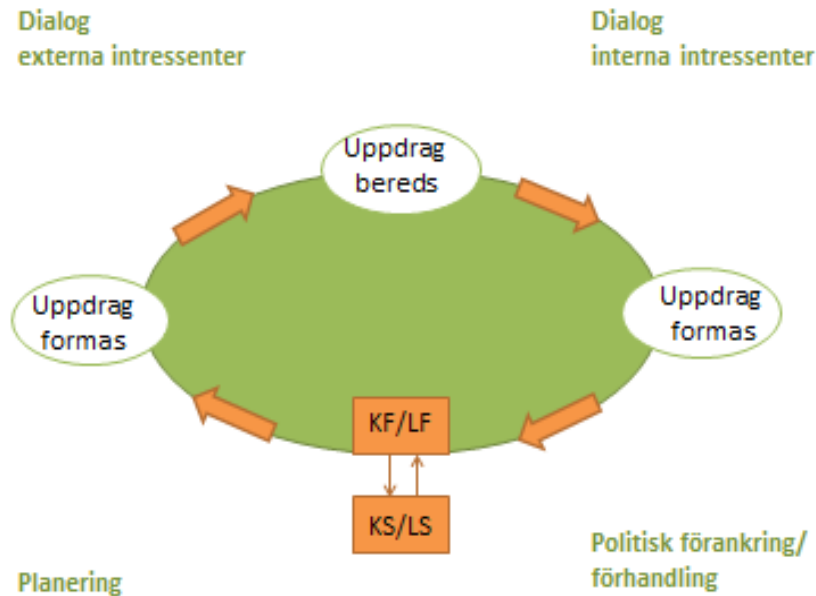
Syfte

- Stärka fullmäktiges uppdrag i styrning och ledning
- Stärka uppdraget som medborgarföreträdare
- Stärka uppdraget som folkvald

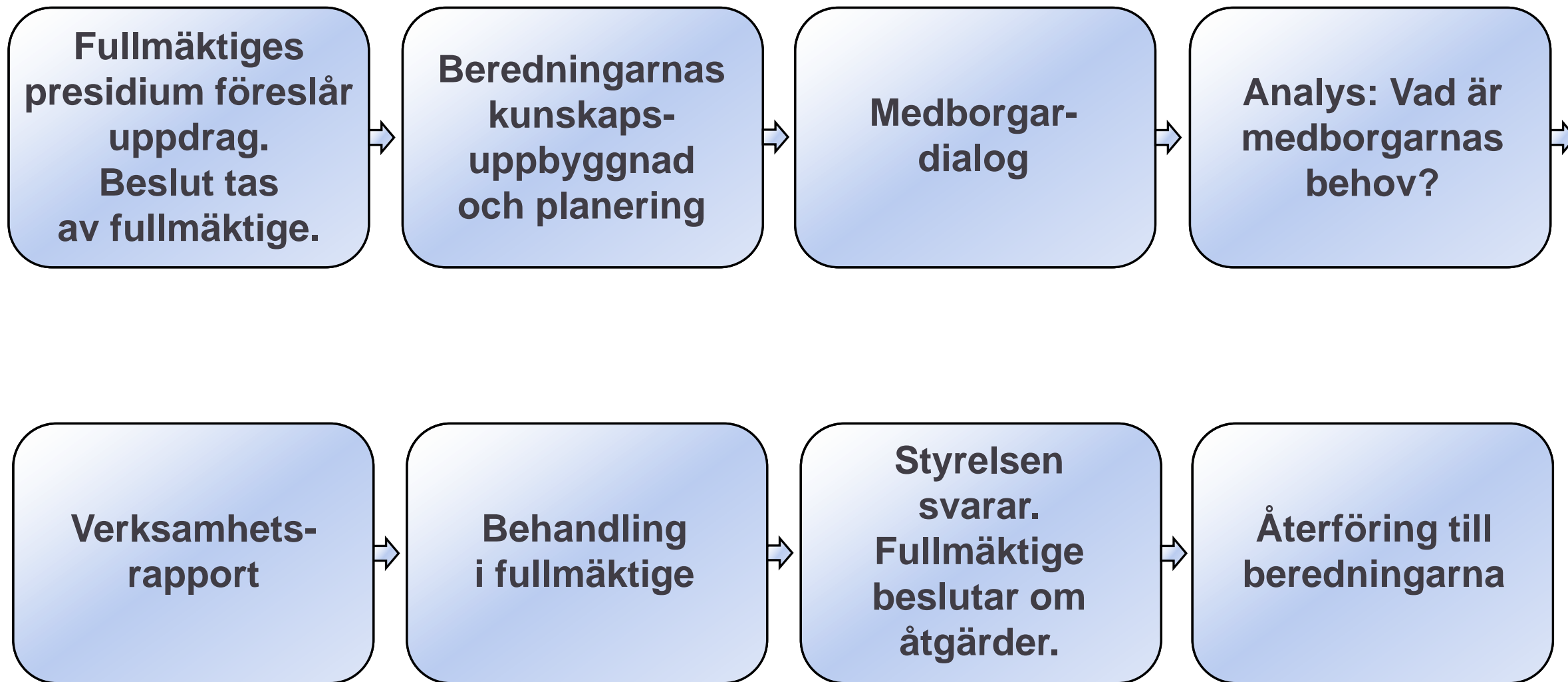
Beredningar

- Benämns beredning, utskott eller nämnd
- Är permanenta och/eller tillfälliga
- Oftast en ordförande från majoriteten
- Sektors och/ eller tvärför politiska uppdrag
- Kan ta fram beslutsunderlag till fullmäktige
- De flesta består enbart av fullmäktigeledamöter
- Har ofta ansvar för medborgardialog
- Tjänstemannastöd bidrar till genomslag

Beredningsprocess

- Tydliga uppdrag
- Klargör relationen mellan fullmäktigeberedningens och styrelsens beredningsuppdrag
- Kommunera uppdraget som beredningsledamot
- Tillgång till både process- och expertkompetens
- Involvera fullmäktigegrupperna
- Skapa vägvalsdebatter i fullmäktige
- Pröva möjligheten att nominera och välja intresserade medborgare som ledamöter

Regionfullmäktiges uppdragsberedning

Uppdragsberedningen arbetar med uppgifter som rör aktuella frågor av brett allmänt intresse för länets invånare, som till exempel livsstilsfrågor, kollektivtrafik, hälso- och sjukvård samt tandvård. Beredningens uppgift är att inom sitt område

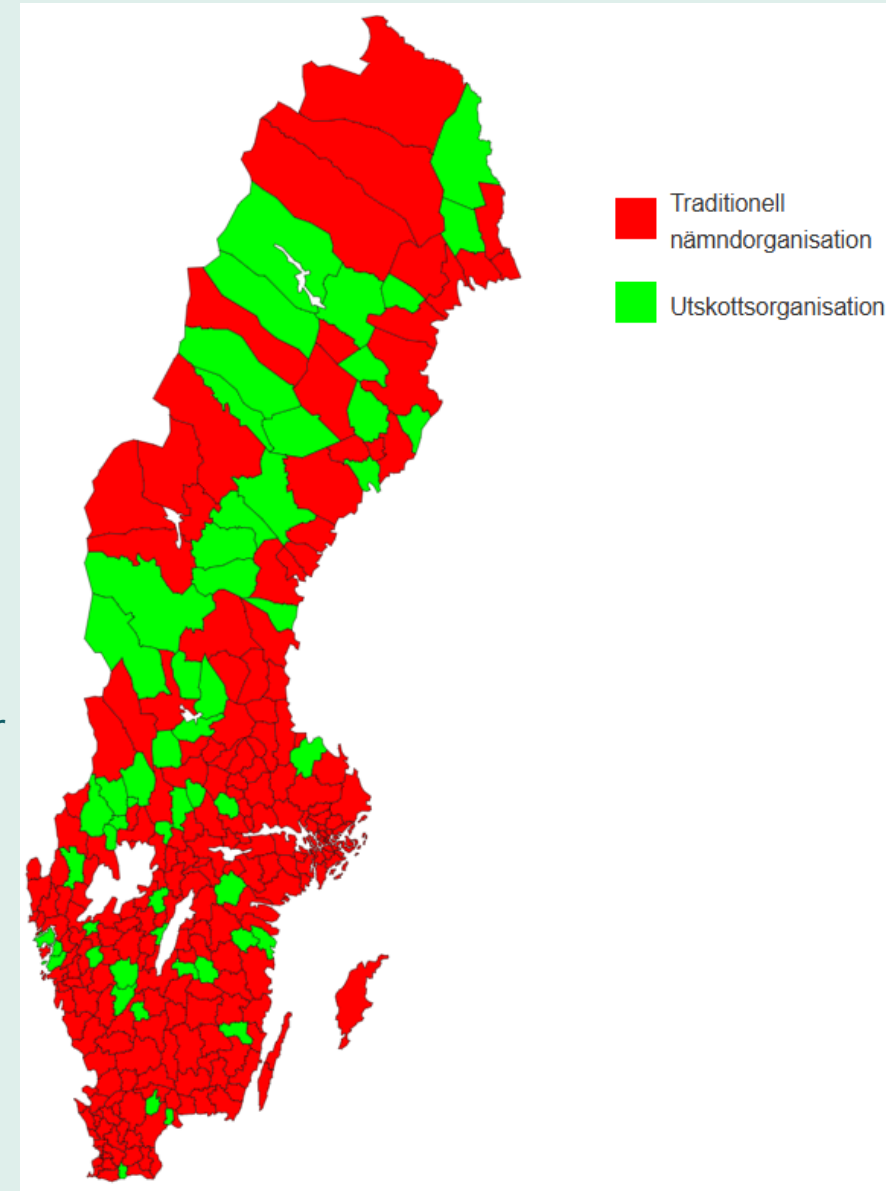
- öka kunskapen om medborgarnas behov
- verka för bättre kontakter mellan medborgare och förtroendevalda
- avge rapport med analys av genomfört uppdrag till regionfullmäktige.

Aktuellt uppdrag

- Uppdragsberedningens arbetsmetod är dialog. Medborgardialog är en samtalsmetod där både medborgare och förtroendevalda är delaktiga. Medborgardialog kan genomföras både fysiskt och digitalt. När dialogen genomförs växlar deltagarna mellan att lyssna och att tala.
- Metoden innebär också att resultatet av dialogen utgör en del av kommande beslutsunderlag och återkopplas till medborgarna. När uppdragsberedningens ledamöter genomför dialoger ökar medborgarnas inflytande samtidigt som regionens förtroendevalda får större kunskap om medborgarnas behov.

Politisk organisation

- Fullmäktige utser nämnder, vissa ska alltid finnas:
 - Styrelsen – som är kommunens ledande förvaltningsorgan
 - Valnämnd
 - Överförmyndarnämnd eller överförmyndare (kom)
 - Krisledningsnämnd
 - Patientnämnd (reg)
 - Revisorer (ej nämnd)
- Speciallagstiftning anger att det ska finnas en eller flera nämnder för specifika verksamheter – men kommunen har stor frihet att organisera verksamheten.
- Fullmäktige kan inrätta fullmäktigeberedningar
- Fullmäktige kan överlåta verksamhet till kommunalt företag
- Verksamhet kan bedrivas i samverkansorgan – i kommunalförbund, gemensam nämnd, finansiella samordningsorgan och delägt företag

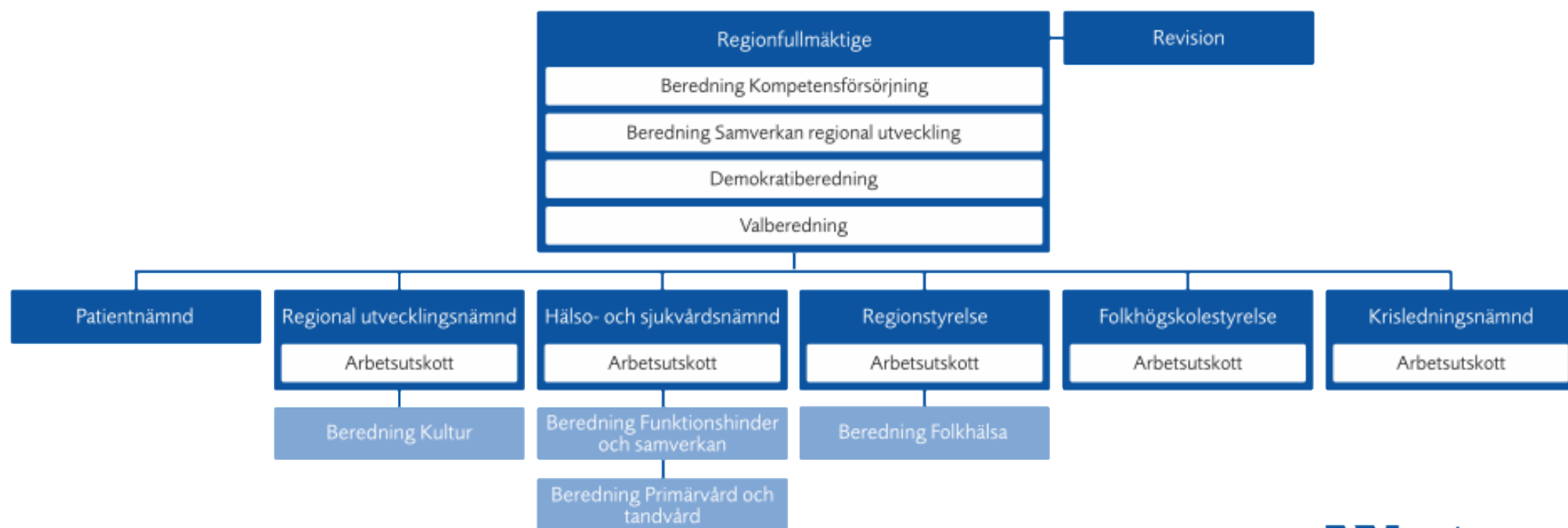

Kort presentation

- Vilka beredningar?
- Uppdrag för beredningar?

Fullmäktigeberedningar i region Västerbotten

Förtroendepersonsorganisation Region Västerbotten 2023–2026

Region Västerbotten inrättade tre nya beredningar 2023

1. Beredningen för samverkan och regional utveckling
2. Demokratiberedningen
3. Beredningen för kompetensförsörjning

Årshjul för samtliga

Uppdragen inför nästkommande år beslutas av regionfullmäktige i november i samband med att regionplanen beslutas.

Från det arbetar varje beredning med sitt uppdrag.

I maj hålls avstämning med fullmäktiges presidium för att stämma av hur arbetet fortlöper.

Beredningarna sammanställer och skriver rapport över sitt arbete som redovisas på fullmäktige i november samma år som arbetet genomförts.

Uppföljning kan ske året efteråt.

Beredningen för samarbete och regional utveckling

Beredningen ska arbeta länsövergripande med att fånga relevanta primärkommunala perspektiv inom området för regional utveckling. Beredningen består av 7 ledamöter från regionens kommuner.

Uppdraget för 2025 är att beskriva kommunernas största utmaningar och möjligheter inom regional utveckling och hållbar tillväxt, utifrån den regionala utvecklingsstrategin.

Demokratiberedningen

Beredningen ska föra årliga medborgardialoger med teman som beslutats i fullmäktige. Beredningen består av 15 ledamöter.

Uppdraget för 2025 är att hämta in synpunkter på vad västerbottningen vill förbättra när det gäller Region Västerbottens hållbarhetsarbete utifrån Agenda 2030.

Beredningen för kompetensförsörjning

Beredningen ska beskriva och föreslå långsiktiga åtgärder för kompetensförsörjningen, både för den egna organisationen och för länet. Beredningen består av 13 ledamöter.

Uppdraget för 2025:

1. Lyfta goda exempel på hur avtalssamverkan mellan kommuner och mellan kommuner och regioner kan förbättra kompetensförsörjningen.
2. Undersöka hur arbetsgivare kan attrahera befintlig personal att jobba kvar på sin arbetsplats även efter pensionsåldern.
3. Presentera goda exempel på arbete inom jämställdhet, jämlikhet och antidiskriminering som kan bidra till kompetensförsörjningen.
4. Undersöka vilka aktörer som är drivande i kompetensförsörjningsarbetet på olika nivåer i Sverige.

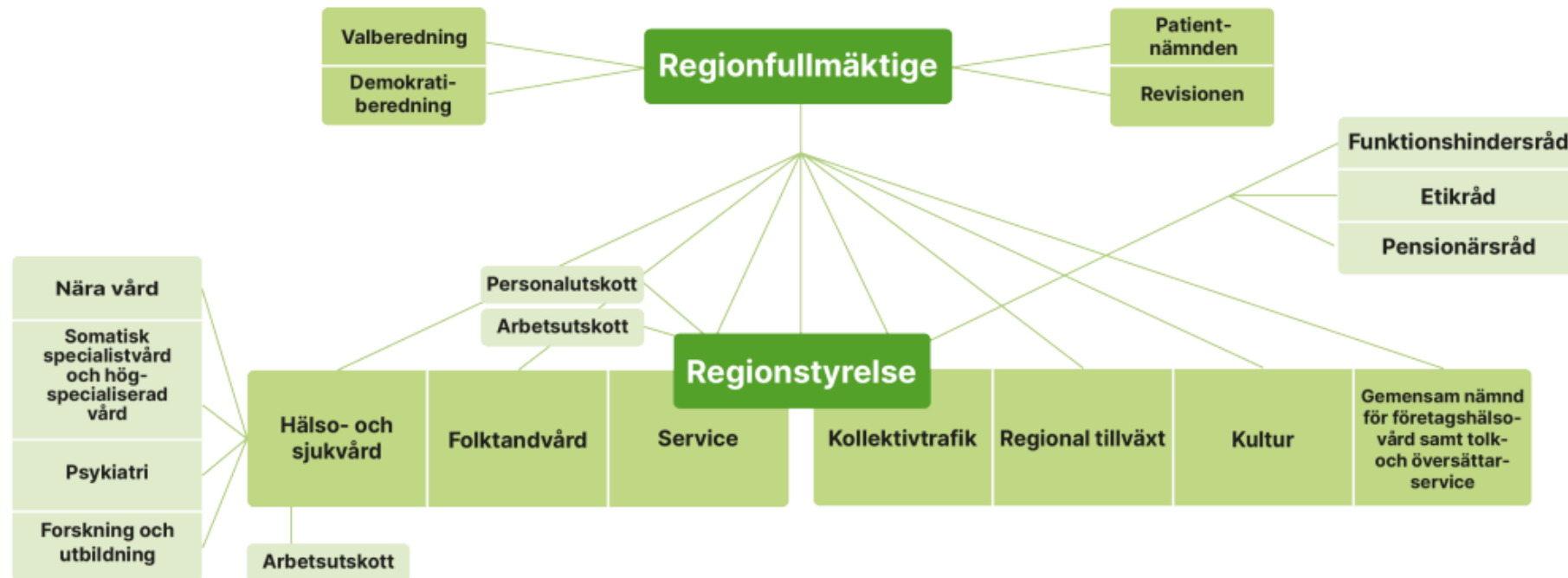
Fullmäktigeberedningar – erfarenhetsutbyte

17 december 2024

Torgny Larsson

Regionfullmäktiges ordförande Örebro län

Region Örebro läns politiska organisation

Demokratiberedning

Under fullmäktige ska det finnas en demokratiberedning.

Dess uppdrag är

- att bevaka demokratifrågor i syfte att bidra till goda förutsättningar för länsinvånarna att ta del av och medverka i det demokratiska samtalet,
- att verka för goda förutsättningar för de förtroendevalda att utföra sina uppdrag samt
- att arbeta för att utveckla fullmäktiges arbetsformer, syftande till ett bra demokratiskt samtal.

Demokratiberedningen ska bestå av fullmäktiges presidium samt därutöver ytterligare en person per parti som är representerat i fullmäktige.

Första mötet

- Ledamöternas inspel och förväntningar
- Medskick från tidigare beredning
- Arkivens roll i demokratin – Regionarkivet visades
- Demokratins tillstånd i Sverige och världen

Exempel på ärenden

- EUs olika former av styrning och SKRs roll
- Beredningens roll inför kommande EU-val
- Polisens lägesbild och arbete för att skydda demokratin
- Ungas delaktighet och möjligheter till påverkan
- Styrande dokument, allt från Vision till reglemente
- Folkrörelsernas betydelse för demokratin
- Genomgång av politiska processer från beredningarna till nämnd

Övergripande uppdrag

- Regionfullmäktiges presidium har ett övergripande uppdrag att arbeta med demokratifrågor
- Leder också Demokratinätverket i Örebro län
- Erfarenhetsutbyte mellan fullmäktigepresidier i länet

Fullmäktigeberedningar enligt kommunallagen - ht 2024

Staffan Wikell

Avdelningen för juridik

Sveriges Kommuner och Regioner

Fullmäktige får inrätta..

- ..fullmäktigeberedningar för beredning av ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden som ska avgöras av fullmäktige. (3 kap 2 §)
- En fullmäktigeberedning kan vara tillfällig (ett visst ärende) eller permanent (ett visst sakområde).
- En fullmäktigeberedning har ingen egen beslutanderätt i sig . Går inte heller att delegera beslutanderätt till en beredning.

Vem kan sitta i en fullmäktigeberedning

- Fullmäktige har stor frihet att bestämma sammansättningen och arbetsformerna i en fullmäktigeberedning. Den kan bestå av en eller flera personer. Regleras normalt i arbetsordningen.
- Fullmäktige väljer ledamöter (ev. presidium och ersättare) till en fullmäktigeberedning. Valet kan komma att göras proportionellt enligt lag om prop val i kommuner o regioner (LPV). (5 kap 58 §).
- Allmän valbarhet gäller. Alltså krav på att vara folkbokförd i kommunen och ha fyllt minst 18 år vid valtillfället. (4 kap. 3 §)
- De är förtroendevalda i kommunallagens mening.

Hur ska fullmäktigeberedningen arbeta?

- Om det är en tillfällig beredning för en viss fråga/ärende så bör fullmäktige avgränsa uppgiften tillräckligt tydligt så att beredningen har fullt klart för sig vad den ska göra.
- En fullmäktigeberedning kan ges rätt att själv väcka ärenden i fullmäktige. Ska stå i arbetsordningen i så fall.
- Ska beredningen själv få ta kontakter, med andra organ i kommunen eller externa samrådsorgan (myndigheter, organisationer m fl) . Bör också regleras

Hur ska fullmäktigeberedningen arbeta?

- Fullmäktigeberedningen kan ges rätt att lämna beslutsförslag, och det bör då regleras (arbetsordningen).
- Fullmäktige bestämmer om: antalet ledamöter, ersättare, presidium. Bör också bestämma om arbetsformerna.
- Vilka administrativa resurser ska fullmäktigeberedningen ha rätt att ta i anspråk. Även det bör regleras.
- Hur ska fullmäktigeberedningen relatera till den övriga kommunala förvaltningen och den beredning som den gör för nämnder och styrelsen

Hur ska fullmäktigeberedningen arbeta?

- Alla förslag i pågående ärenden som fullmäktigeberedningen lämnar till fullmäktige ska passera även styrelsen. I vissa fall även en eller flera nämnder.
- Att inrätta en fullmäktigeberedning innebär i praktiken ett slags dubbelberedning.
- I förarbeten till KL anges att en fme-beredning kan ha vissa funktioner för uppföljning av nämndverksamheten.
- Fullmäktigeberedningars sammanträden ska hållas inom stängda dörrar, men.. (5 kap 44 §)

Vem granskar fullmäktigeberedningar

- Kommunrevisorerna granskar fullmäktigeberedningar (12 kap 1 §).
- Revisorerna kan komma med anmärkningar mot en fullmäktigeberedning. Fullmäktige ska då ta ställning till anmärkningarna.

Övriga frågor

- Det som fullmäktigeberedningen tar ställning till i en fråga kan inte överklagas i sig. Överklagandet måste riktas mot det slutliga beslutet i ärendet.

Övriga frågor

- Nämnderna kan också inrätta egna nämndberedningar för ett visst ärende eller vissa frågor. Nämndberedning kan inte ges beslutanderätt (till skillnad mot nämndutskotten)
- Uppdrag i en nämndberedning omfattas inte av begreppet förtroendevald i KL. Inga valbarhetskrav gäller. Ingen rätt enligt lag att erhålla ersättningar/arvode.
- Nämndberedning kan vara ett sätt att bredda det demokratiska deltagandet genom att inkludera brukargrupper, föreningslivet, kommunmedlemmar.

Beredningars vara eller icke vara

*En satsning där kommunen varit
brobyggare mellan politiken och
unga medborgare*

Hur arbetar en beredning i Ängelholm?

En kort återblick, erfarenheter från vad kommunen har gjort samt visioner för framtiden.

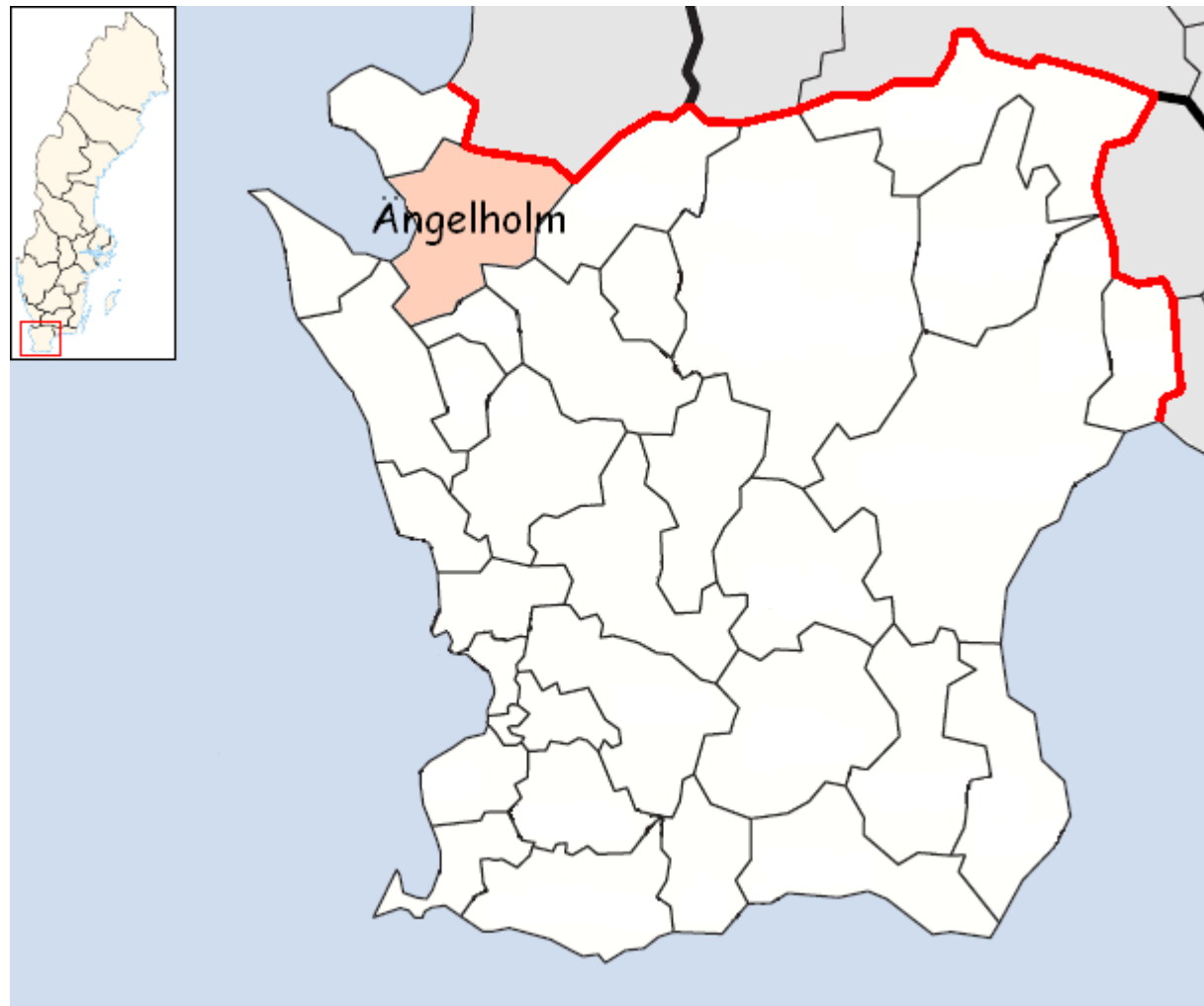
Ängelholms
kommun

Ängelholms kommun

Ligger i nordvästra Skåne längs med kusten

Ca 45 000 invånare

- *Vackert belägen vid Skälderviken*
- *Mellan Halmstad och Helsingborg*
- *Goda tågförbindelser med Göteborg och Köpenhamn*
- *Flyplats med reguljär trafik till Stockholm*
- *E6 och E4 inom kommungränsen*
- *Rögle & Koenigsegg*

Ängelholms
kommun

Politik hos unga medborgare i Ängelholms kommun

Ängelholms
kommun

Beredningar var ett nytt sätt att arbeta och skulle inspirera många medborgare att aktivt delta i den politiska debatten.

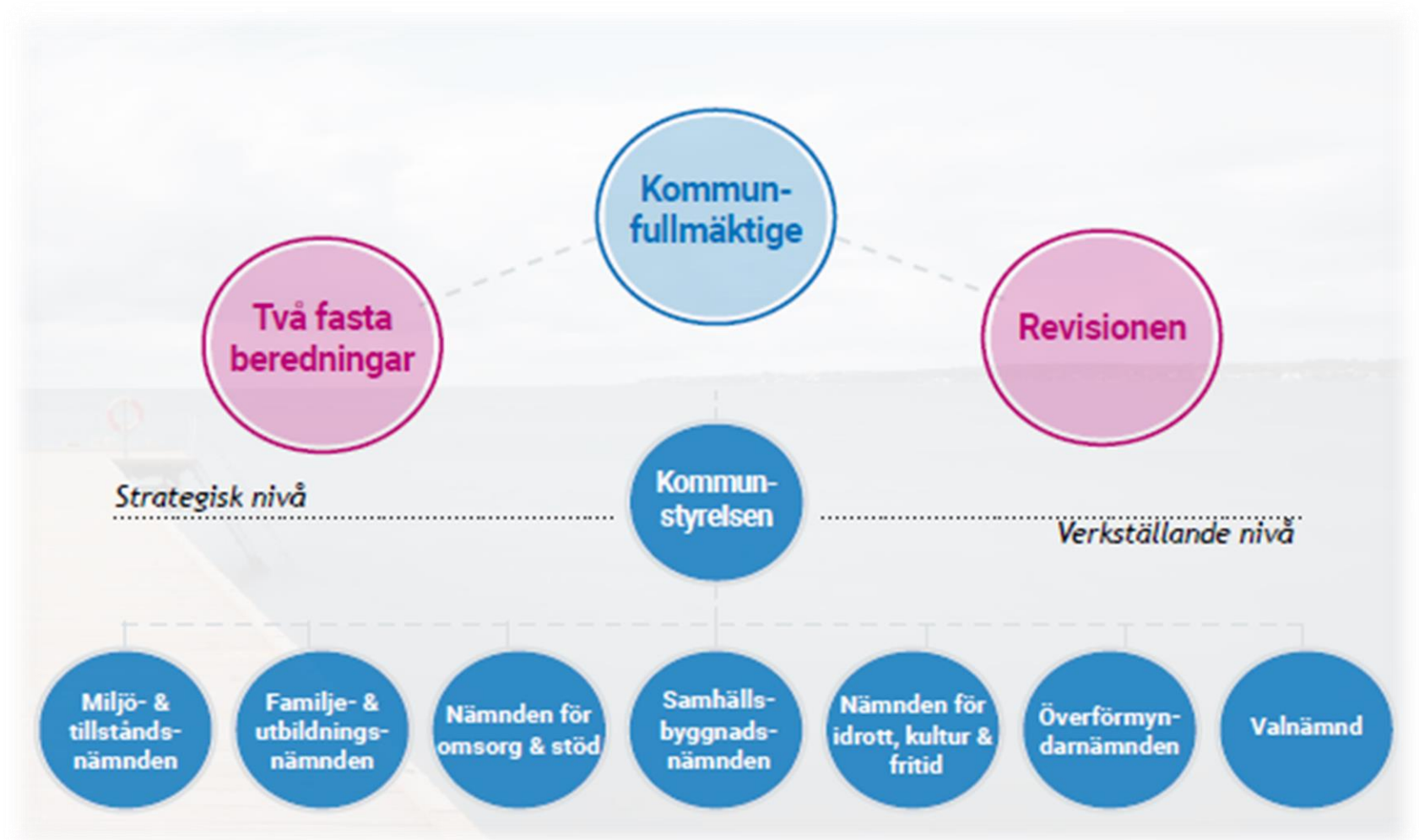
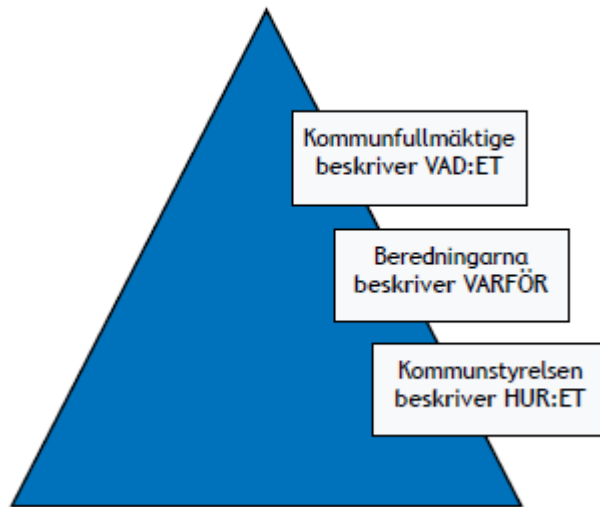
Beredning 1
**Medborgardialog -
utveckling av
systematik och
former**

- Initialt var beredningar knutna till olika nämnder som ett redskap i politiska uppgifter som berörde respektive nämnd
- Efter fyra år gjordes en utvärdering och därvid framkom att uppdragen skulle vara mer tydliga samt att ekonomiska konsekvenser skulle beaktas.
- 2019 sjösattes en ny organisation som hade två fasta beredningar som har till uppdrag att arbeta i uppdrag utan något avgränsat ämnesområde.
- I uppdragen ska framgå vilken planeringshorisont som beredningarna ska utgå från.

**Ängelholms
kommun**

Politisk organisation

Vem är uppdragsgivare?

Kommunfullmäktiges presidiet.

- Avstämning sker ca 3 – 5 ggr årligen till det samlade KF/KS presidiet
- Beredningens arbete leds av beredningens presidium
- Slutrapport avrapporteras till Kommunfullmäktige

Ordförande: Elisabeth Kullenberg
(M)

1:e vice ordförande: Ola Carlsson
(M)

2:e vice ordförande: Åsa
Larsson (S)

Vi som genomför uppdraget

Cornelis Huisman
Ordf. (M)

Linda Böcker Åkerman
1:e vice ordf. (C)

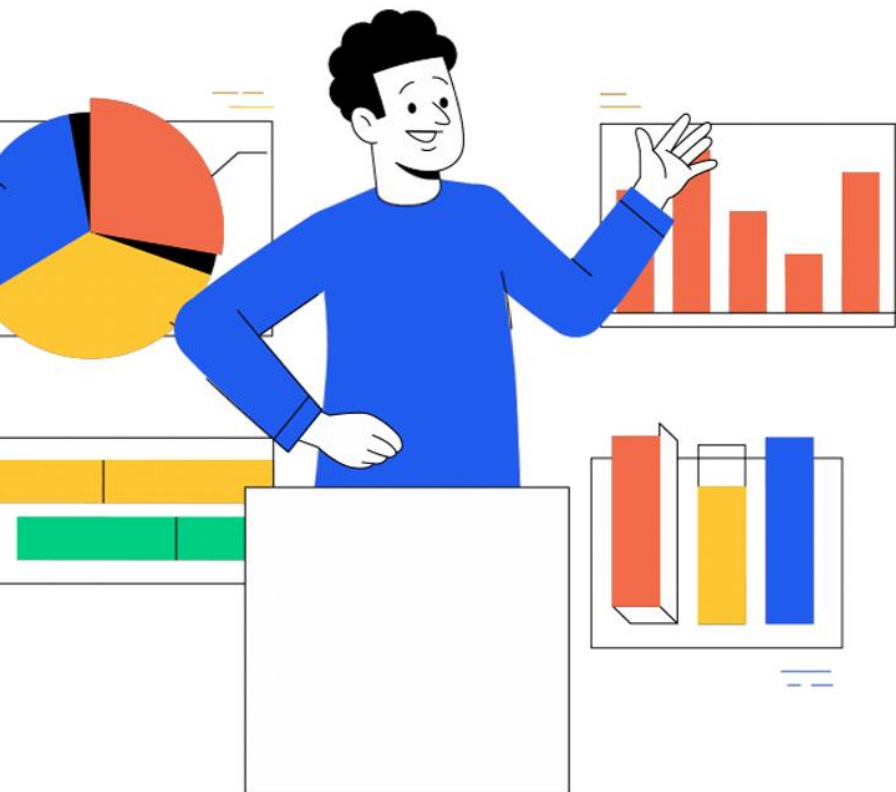
Inger Nyrell
2:e vice ordf. (S)

Beredningarna

Så arbetar en beredning

- Beredningar arbetar på ett annat sätt än vad man gör i en traditionell nämnd
- En viktig skillnad är att det är politikerna i beredningen som arbetar fram förslagen – inte tjänstepersonerna
- Beredningar har ett arbetssätt som är snabbt, agilt och rörligt
- Kan ta hand om utvecklingsfrågor som annars inte har en tydlig plats i organisationen
- Beredningens ska sträva efter en hög grad av medborgardialog

Arbetet genomförs praktiskt genom att beredningen:

- Analyserar nuläget och omvärlden
- Gör projekt- och aktivitetsplan
- Studiebesök till andra kommuner eller organisationer
- Sprider kunskap genom föreläsningar samt avger rapporter
- Genomför medborgardialoger
- Sammanställer en slutrapport med åtgärdsförslag

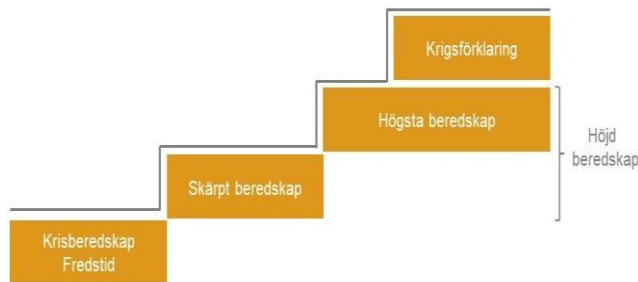
Uppdrag

Urval genom åren

Det politiska uppdraget vid höjd beredskap

Kommunfullmäktiges fasta beredning 1

2020 – *Politisk organisation vid höjd beredskap samt politiskt uppdrag vid höjd beredskap*-uppdrag som blev uppmärksammade av MSB, Länsstyrelsen och flera andra kommuner för en välgrundade analys

2021 – *Medborgardialog systematik och former*

2022 – *Ekonomisk hållbarhet* – cirkulär ekonomi och flexibel budget

2023/24 – *Lokal demokrati med fokus på gymnasiet och högstadiet*

Ett uppdrag som vice ordförande Inger Nyrell ska berätta mer om.

Gymnasiet

- En skola
- Ca 1300 elever
- Teoretiska program
- Yrkesprogram
- Gymnasiechef

BAKGRUND

- Bristande intresse för politik?
- Bristande intresse för partipolitik och representativ demokrati?
- Hur öka intresset?
- Förutsättning för den lokala demokratin?

Ängelholms
kommun

Uppdraget

Kartlägga och engagera!

**DEMOKRATIN BEHÖVER
ERÖVRAS AV VARJE
GENERATION OCH
GENERATIONEN INNAN MÅSTE
VISA ATT DEMOKRATIN ÄR VÄRD
ATT KÄMPA FÖR!**

**Ängelholms
kommun**

Arbetsmetoder

- Litteraturstudier
- Kontakt med MUCF
- Omvärdsgranskning
- Föredrag Erik Amnå
- Samarbete med gymnasieskolan
- ledning, lärare, elever
- UFM
- Demokratiföredrag för elever
- Enkät med hög svarsfrekvens
- Medborgardialoger -
ungdomsutvecklare, politiker
- Träffa politiker

SLUTSATSER OCH RESULTAT

Ängelholms
kommun

Medborgardialog

Vårt främsta verktyg

**Genererat ca 700 svar
från kommunens unga.
Detta ger en gedigen
analys som baseras på
elevernas eget perspektiv.**

Enkätundersökningen på Ängelholms gymnasium tillfrågade ca 1000 elever och svarsfrekvensen var ca 72%

Anställde två Ungdomsutvecklare (ferie).

- Deras undersökning gick ut på att få fram "varför" eleverna svarade som de gjorde i enkäten för en fördjupad förståelse
- Djupintervjuer och enkät
- 2 gedigna rapporter med goda analyser.

Enkät svar

Ängelholms gymnasium VT23 (urval)

Inblick i ungas intresse för
samhällsfrågor och politik

ÅK 1 – 2 – 3

Tjej/Kille: 50 – 50%

Hur intresserad är
du av politiken? 1
lite – 5 mycket

1. 23%
2. 33%
3. 28%
4. 12%
5. 4%

Har du träffat en
politiker? (obs,
valår året innan)

Ja – 53%
Nej – 47%

Vet du hur du kan
påverka den lokala
politiken i
Ängelholms
kommun?

Ja – 28%
Nej – 72%

Har du stöttat en
samhällsfråga på
nätet?

Ja – 37%
Nej – 63%

Har du senaste året
försökt påverka en
politisk fråga i
kommunen?

Ja – 6%
Nej – 94%

Ängelholms
kommun

Ängelholms
kommun

November Rönnegymnasiet 2024	Kolumn1	Kolumn2	Kolumn3	
		ökning	minskning	
Antalet deltagare i enkäten – 1000 svarade: 81,1%	811	14 %		
Intresse för politiken? 1. lite - 5 mycket	1		6 %	
	2		2 %	
	3	23 %		
	4	44 %		
	5	25 %		
Stöttat en samhällsfråga på nätet?			10 %	
Stöttat en åsikt tex namninsamling		10 %		
Träffat en politiker		20 %		
Försökt påverka en politisk fråga		31 %		
Vet du hur du kan påverka politiken i Ängelholm?		32 %		

Urval

SWOT

Styrkor

Resultatet delades in i en SWOT

- Många unga idag vill engagera sig i samhällsfrågor
- Ett starkt och engagerat ungdomsfullmäktige
- Många unga vet vad de tycker i samhällsfrågor
- Att få sin röst hörd är viktig

Ängelholms
kommun

Urval

SWOT

Svagheter

- Eleverna är osäkra hur de kan påverka
- Dålig återkoppling till Ungdomsfullmäktige
- Politik anses vara tråkigt och lite nördigt - ett skolämne
- Politik tar för lång tid
- Få unga har försökt påverka en lokalfråga

Ängelholms
kommun

Urval

SWOT

Möjligheter

- Finns flera samhällsfrågor som unga är särskilt intresserade av
- 110 elever på Ängelholms gymnasium uppger att de är intresserade eller mycket intresserade av politik
- Majoriteten av unga vill träffa politiker i skolan

Ängelholms
kommun

Urval

SWOT

Utmaningar

- Få kan tänka sig att bli politiker även om många är samhällsintresserade
- Politik anses vara krävande - många unga har svårt att hinna med ett demokratiskt engagemang
- Unga idag vet inte hur det är att vara politiker. De blandar ihop riksdags- och lokala fritidspolitikers vardag

Ängelholms
kommun

Grundskolan

- Grh
- Fler skolor
- Annan ålder
- Elevråden

Rapporten finns att

läsa på engelholm.se

Arbetsmetoder

- Ett möte med samtliga högstadierektorer
- En del skolklasser besökte Stadshuset
- Beredningsledamöter besökte ett antal skolor
- Elevråden i fokus

Inbjudan elevrådsdag

*Välkommen till elevrådsdag 17 oktober kl: 09.00-15.00.
Hörsalen, Stadsbiblioteket Ängelholm.*

Elevrådsdagen är ett nytt initiativ av Ungdomsfullmäktige och Beredning 1 - för att öka intresset och engagemanget för lokal politik, en möjlighet att informera om hur elevråden kan underlätta sitt arbete samt ökad samverkan mellan Ungdomsfullmäktige och elevråden.

**Ängelholms
kommun**

Åtgärdsförslag

Årliga enkätundersökningar

Träffa politiker

Bokbord

UFM får en punkt på KF årligen

Ersättning till UFM

Referensgrupper gy

Föreläsningar av Erik Amnå för
lärare

Ängelholms
kommun

Ängelholms
kommun

Lärdomar

- **Att skapa engagemang och vara ödmjuka - att helt utgå från skolornas idéer och tankar**
 - **Allt förutsätter att etablera ett gott samarbete med skolledningen och pedagoger**
 - **Vi finns där för dem inte tvärt om**
 - **Att bygga broar som står öppna mellan unga medborgare och politiker**
 - **Verklighetsförankra alla idéer så att de blir genomförbara**
-
- **Nu ska Cornelis avsluta denna presentation med några arbetssätt och en framtidsvision**

Rapporten finns att

läsa på engelholm.se

Ängelholms
kommun

Årsprocess – hur får beredningarna sina uppdrag?

BEREDNINGENS SAMMANSÄTTNING MM

- 13 ledamöter, väljs per uppdrag – stor beredning
- Möjlighet till presidieuppdrag
- 3 ledamöter utgör presidiet, väljs per mandatperiod
- Målet är att få med yngre och nya då de bara väljs på max 1 år
- Genomföra Medborgardialog
- Anställer ungdomsutvecklare som gör undersökningar för beredningen varje sommar

Vad händer sedan?

KF överlämnar till
KS för beredning

Kommundirektör
tar fram förslag på
hantering

Tjänsteorganisation
gör en utredning

Rapporterar åter
till KS

KS lägger fram
förslag till KF

KF beslutar

KS överlämnar till
tjänsteorg.

Tjänsteorg.
verkställer

Avslut

*Ängelholms kommun
har bara påbörjat sin
resa framåt för att
skapa ökad delaktighet
och inflytande för
kommunens
medborgare*

- Det viktiga är att
säkerställa att
demokratifrågan lever
vidare med
oförändrad intensitet!*

i demokratins anda

Tack för visat intresse!

Frågor?

Ängelholms
kommun

Medborgardialog

Diskussion

- Vilka utmaningar ser ni i era arbetsprocesser för fullmäktigeberedningar (fullmäktige, beredningen, i samspel med andra organ)?
- Hur kan fullmäktigeberedningar stärka demokratin i er kommun/region (fullmäktige, medborgare)?
- Vad tar ni med er från dagens diskussioner?

Tack!